

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет географічний
Кафедра туризму

Затверджено
На засіданні кафедри туризму
Географічного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 30.08 2023 р.)

Завідувач кафедри 

Силабус з навчальної дисципліни
«Історія розвитку туризму і рекреації в світі та
Україні»,

що викладається в межах ОПШ «Туристична діяльність»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів з
спеціальності 242 «Туризм і рекреація»

**Силабус курсу Історія розвитку туризму і рекреації в світі та Україні
2023-2024 навчального року**

Назва курсу	Історія розвитку туризму і рекреації в світі та Україні
Адреса викладання курсу	Львів, вул.Дорошенко, 41/4
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра туризму
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Напрям підготовки 24 «Сфера обслуговування» Спеціалізації «Туристична діяльність» Спеціальності 242 «Туризм і рекреація»
Викладачі курсу	Паньків Наталія Мирославівна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри туризму
Контактна інформація викладачів	pankivnatalya@gmail.com, geography.lnu.edu.ua, nataliya.pankiv@lnu.edu.ua Львів, вул.Дорошенко 41/4
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Skype або електронну адресу. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити pankivnatalya@gmail.com
Сторінка курсу	geography.lnu.edu.ua
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб отримана студентами інформація була використана для впровадження елементів наукової студентської роботи при подальшому формуванні знань та вмінь та їхнього практичного застосування. Знання курсу «Історія розвитку туризму і рекреації в світі та Україні» є необхідною умовою для розуміння основ зародження туристичної діяльності в світі та порівняння факторних особливостей виникнення туризму в Україні, для здобуття подальших професійних знань для роботи в туристичній фірмі, формуючи нові туристичні продукти, враховуючи при цьому досвід минулих поколінь, а також підвищення загальної і професійної культури студентів. Тому у курсі представлено як огляд загальних причин та факторів виникнення туристичної діяльності, так і процесів місцевого вітчизняного характеру, що зумовили розвиток туризму в Україні.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Історія розвитку розвитку туризму і рекреації в світі та Україні» є однією з вибірових дисциплін зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» для освітньої програми «Туристична діяльність» бакалаврів другого року навчання, яка викладається в четвертому семестрі в обсязі 5 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Історія розвитку туризму і рекреації в світі та Україні» є надання майбутнім фахівцям комплексу знань про фактори та чинники виникнення туризму та рекреації в територіальному та часовому аспектах, зіставляючи паралель з

	<p>розвитком вітчизняної туристично-рекреаційної діяльності. Досягненню цієї мети підпорядковані наступні завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - набуття теоретичних знань про історію світового та вітчизняного туризму, рекреації, формування правильного бачення розвитку його основних складових; - вивчення чотирьох періодів розвитку мандрівництва та туризму; - аналіз розвитку подорожей у стародавньому світі; - ознайомлення із найвідомішими стародавніми мандрівниками світу та України; - вивчення світового та вітчизняного мандрівництва в середні віки та в 16-19 ст.; - ознайомлення із розвитком українського туризму за період 19-поч.20 ст.; - аналіз сучасного стану розвитку туризму і рекреації в Україні
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p>Базова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ковальчук А.С., Паньків Н.М. Історія розвитку туризму у світі та Україні. Навчально-методичні вказівки для студентів географічного факультету спеціальності «Туризм». – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 28 с. 2. Паньків Н.М., Ковальчук А.С. Історія розвитку туризму. Тексти лекцій.- Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 88 с. 3. Мальська М.П., Рутинський М.Й., Паньків Н.М. Туризм у міжнародному і національному вимірах. Історія і сучасність: Монографія. - Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 266 с. 4. Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Історія розвитку туризму: навчальний посібник / Марта Мальська, Наталія Паньків, Анна Ховалко. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 240 с. 5. Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Світовий досвід розвитку туризму: підручник / Марта Мальська, Наталія Паньків, Анна Ховалко. – К: Центр учбової літератури, 2017. – 244 с. 6. Н.Паньків, А.Ховалко. Навчально-методичні вказівки до виконання практично-семінарських занять та самостійної роботи студентів з курсу «Історія розвитку туризму в світі та Україні» для студентів спеціальності «Туризм» / Н.Паньків, А.Ховалко. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2014. – 63 с. <p>Допоміжна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Беспалов Ю. Г., Беспалова Н. Ю., Носов К. В. Эпоха великих географических открытий. Лабиринты истории. –Харьков, 2002. – 220 с. 8. Дахно І. Країни світу: Енциклопедичний довідник. – К.: Мапа, 2004. - 608 с. 9. З історії вітчизняного туризму. Збірник наукових статей. – К.: Інститут туризму Федерації профспілок України, 1997. 10. Розвиток туризму в Україні: Проблеми і перспективи. Зб. наук. статей. – К.: Слав'янський діалог, 1995. – 244 с.

	<p>11. Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні: Навч. посібник. – К.: Вища школа, 2002. – 195 с.</p> <p>12. Мальська М.П., Рутинський М.Й., Паньків Н.М. Туризм у міжнародному та національному вимірах: історія і сучасність: Монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 268 с.</p> <p>13. Паньків Н.М. Сучасний стан розвитку сільського туризму Львівської області // Матеріали науково-практичної конференції «Туризм, географія, краєзнавство». – Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ Тернопільського національного університету імені В.Гнатюка, 2019. – С.67-75</p> <p>14. Паньків Н.М. Розвиток туризму у Львові: передумови та основні показники //Trends and directions of development of scientific approaches and prospects of integration of Internet technologies into society. VI International Scientific and Practical Conference. Stockholm, Sweden,2021.P 596-600</p> <p>15. Паньків Н., Придрик О. До питання виникнення та функціонування гастрономічних закладів у місті Львові/ Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Географічна освіта і наука: виклики та розвиток», присвяченій 140-річчю географії у Львівському університеті, 18-20 травня 2023 року. С. 148-151</p> <p>Інформаційні ресурси:</p> <p>16. https://uk.m.wikipedia.org/wiki>I..</p> <p>17. https://pidruchniki.com>tourizm>is..</p> <p>18. https://buklib.net>books</p> <p>19. https://uk.wikipedia.org/wiki/</p> <p>20. https://tourlib.net/books_history/ustymenko.htm</p> <p>22. https://tourlib.net/books_ukr/shkola1-2.htm</p>
Тривалість курсу	150 год.
Обсяг курсу	64 годин аудиторних занять. З них 32 години лекцій, 32 години практичних занять та 86 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - періоди розвитку туризму та їхні основні особливості; - відомих світових мандрівників та їхній внесок у розвиток мандрівництва ;

	<ul style="list-style-type: none"> - відомих вітчизняних мандрівників та їхній внесок у розвиток світового та вітчизняного мандрівництва ; - особливості розвитку готельного господарства світу та України ; - закономірності розвитку древнього періоду, періоду середньовіччя та новітнього періоду у розвитку туризму; - особливості виникнення наукової основи для розвитку туризму та рекреації; - особливості розвитку туризму в 20 ст.; - правові аспекти функціонування сучасного туризму та рекреації України. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виділяти часові та просторові аспекти розвитку туризму і рекреації як світового, так і вітчизняного масштабів; - зображати на карті основні шляхи стародавніх мандрівників, в тому числі теренами України; - зображати на карті основні центри виникнення мандрівництва та готелярства; - користуватися картографічними матеріалами та роздатковою літературою, вміти її опрацювати; - формулювати власні висновки на основі опрацьованої літератури.
Ключові слова	Історія мандрівництва, туризм, рекреація, подорожі, територіальні відмінності розвитку, світовий туризм, вітчизняний туризм тощо.
Формат курсу	<p>Очний /заочний</p> <p>Очна (денна) форма навчання передбачає постійний особистий контакт науково-педагогічного працівника і студента, що забезпечує надбання глибоких системних знань, стійких умінь. Студенти денної форми навчання зобов'язані відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом та своєчасно виконувати навчальні завдання згідно з робочою програмою.</p> <p>Заочна форма навчання – це навчання, яке поєднує в собі риси самонавчання і очного навчання. Характеризується етапністю. На першому етапі відбувається отримання бази знань і методики для самостійного засвоєння навчальної інформації та формування умінь (установча сесія), на другому етапі студент-заочник самостійно засвоює навчальний матеріал, виконує заплановані індивідуальні завдання, а на третьому – проводиться безпосередня перевірка результатів навчання.</p>
Теми	Подаються у вигляді таблиці
Підсумковий	Письмовий залік в кінці семестру, залікова оцінка враховує виконання

контроль, форма	практично-семінарських занять та модульних контрольних робіт
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з спеціалізованих дисциплін (Вступ до спеціальності, Географія туризму і рекреації, Туризмознавство, Санаторно-курортна справа, Законодавство у сфері гостинності та туризму тощо), достатніх для сприйняття категоріального апарату Історії розвитку туризму і рекреації, розуміння його інструментарію та методології.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекційна форма навчання: - проведення лекцій з використання мультимедійного забезпечення; - пояснення та наведення прикладів наукової діяльності по питаннях лекцій; - дискусія, бесіда, ілюстрація, демонстрація. Практичне заняття: - доповідь, відповідь, обговорення; - презентація результатів дослідження з використання мультимедійного забезпечення.
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання мультимедійного обладнання. Для вивчення курсу достатньо володіти загально вживаними програми такими як Microsoft Office Word, Microsoft Office Excel, Microsoft Office Power Point, а також оволодіти програмним забезпеченням проектного управління - Project Management 2013.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Протягом семестру студент може набрати 100 балів. Приклад розподілу балів на семінарських заняття подається нижче ² . Під час письмового заліку студент може набрати 50 балів. Кожен студент отримує індивідуальні письмові залікові завдання, що містять запитання по кожній темі навчальної дисципліни. Для написання залікових завдань необхідний допуск, а саме наявність не менше 25 балів за виконання практично-семінарських завдань впродовж семестру. Отримані бали під час заліку плюсується до балів отриманих на семінарських та практичних заняттях. Підсумкова максимальна кількість балів_100
Питання до заліку чи екзамену.	1.Передумови виникнення туризму і рекреації у світі. 2.Рекреаційне освоєння Криму. 3.Внесок В.Григоровича-Барського у розвиток мандрівництва. 4.Туристсько-екскурсійна справа на західноукраїнських землях 5.Передумови виникнення туризму в Україні. 6.Перші кругосвітні подорожі (Дж. Кука та росіян). 7.Красознавчо-туристичне товариство “Чорногора” та його значення для розвитку туризму у Зх.Україні. 8.Мандрівництво у ХУ-ХУІІ ст. Територіальні особливості та значення. 9.Особливості розвитку об’єктів гостинності у світі (основні етапи). 10.Сільський (зелений) туризм та його розвиток в Україні.

	<p>11. Основні напрямки діяльності відділень Кримсько-Карпатського гірського клубу (в Одесі, Севастополі, Ялті).</p> <p>12. Перші туристичні організації світу.</p> <p>13. Томас Кук та початок розвитку сучасного туризму.</p> <p>14. Молодіжний та дитячий туризм в Україні.</p> <p>15. Виникнення в Україні перших туристичних організацій.</p> <p>16. Значення Олімпійських ігор в історії подорожей.</p> <p>17. Перші міста – туристичні центри на території України. Особливості виникнення та розвитку.</p> <p>18. Найвидатніші мандрівники Середньовіччя.</p> <p>19. Українське мішане пайове екскурсійне товариство та його значення для зміцнення мережі туристично-екскурсійних закладів.</p> <p>20. Хрестові походи та їхнє значення в історії паломництва.</p> <p>21. Правові засади туристичної діяльності в Україні.</p> <p>22. Найвідоміші світові мандрівники XX ст.</p> <p>23. Розвиток санаторно-курортної галузі в Україні у XIX ст..</p> <p>24. Сучасний стан туристичної галузі. Проблеми та перспективи.</p> <p>25. Готельне господарство Радянської України після 2 св. війни.</p> <p>26. Історичні особливості розвитку морських подорожей та їхнє значення в історії мандрівництва.</p> <p>27. Оздоровчо-спортивний туризм в Україні.</p> <p>28. Система організації і управління туризмом у 50-60 рр. в Україні.</p> <p>29. Бюро міжнародного молодіжного туризму „Супутник” та його значення.</p> <p>30. Розквіт туристичної індустрії та масового туризму у розвинутих країнах світу.</p> <p>31. Знамениті мандрівники Стародавнього світу.</p> <p>32. Порівняльна характеристика краєзнавчо-туристичних товариств „Пласт” і „Чорногора”.</p> <p>33. Розвиток міжнародного туризму 70-80 рр.</p> <p>34. Основні періоди розвитку туризму в Україні.</p> <p>35. Перші українці-мандрівники та їхній внесок у дослідження земної кулі.</p> <p>36. Зародження та розвиток соціального туризму.</p> <p>37. Зародження готельної справи в Україні (X-XIX ст.).</p> <p>38. Форми міжнародного молодіжного обміну.</p>
--	--

39. Молодіжний туризм в УРСР: його становлення та значення.
40. Вклад Я. Головацького, І. Вагилевича, О. Партицького у розвиток туристсько-екскурсійної справи в Україні.
41. Перші туристсько-екскурсійні кружки на західноукраїнських землях: значення для національного розвитку молоді та молодіжного туризму.
42. Активізація міжнародного міжнародної туристичної діяльності в Україні.
43. Кримсько-кавказький гірський клуб. Значення для розвитку туристсько-екскурсійної справи.
44. Створення централізованої системи управління туризмом на східноукраїнських землях та Зх. Україні (після II св. війни).
45. „Інтурист”: особливості функціонування та пріоритети розвитку у сфері міжнародного туризму.
46. Екскурсійна діяльність в Україні.
47. Виникнення, функціонування та значення красназавчо-туристичного товариства „Плаї”.
48. Туристично-екскурсійна справа і красназавчий рух у Радянській Україні за період 1920-1933 рр.
49. Масовий туристичний рух в Україні у другій пол.. XX ст.
50. Молодіжне товариство „Плаї” та його внесок у розвиток мандрівництва на Україні.
51. Готельна справа у другій половині XIX – на поч. XX ст.
52. Розвиток санаторно-курортних (оздоровчих) закладів в Україні.
53. Українська республіканська рада по туризму та екскурсіях: особливості функціонування.
54. Виникнення в Україні перших історико-архітектурних заповідників та їхнє значення для розвитку туризму.
55. Вплив політики „українізації” на розвиток туристсько-екскурсійної справи.
56. Розвиток сучасного готельного господарства та туристської інфраструктури (починаючи з 1991 р.).

	<p>57.Самодіяльний туризм в Радянській Україні.</p> <p>58.Групи готелів та їхнє призначення кінця XIX, поч. XX ст.</p> <p>59. Розвиток та функціонування мережі туристсько-екскурсійних закладів в УРСР до II св. Війни.</p> <p>60.Світовий туризм – особливості становлення та функціонування.</p> <p>61. Мандрівництво в Римській імперії та розвиток туристичної справи.</p> <p>62.Просторові вектори подорожей „схід-захід” у середні віки.</p> <p>63. Розвиток готельної справи у світі від середньовіччя до XIX ст.</p> <p>64.Вплив арабської цивілізації на розвиток подорожей у середньовіччі.</p>
Опитування	Опитування студентів проводиться в письмовій, усній формі, у формі бесіди.

² Приклад розподілу балів на семінарських заняття з курсу «Історія розвитку туризму в світі та Україні»
»

Приклад розподілу балів, які отримують студенти (для іспиту, заліку)

Поточне тестування та самостійна робота													Підсумковий тест (іспит, залік)	Сума
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						50	100	
M1	T1	T2	T3	T4	T5	M 2	T6	T7	T8	T9	ІНДЗ			
8	3	3	3	3	3	23	8	3	3	3	3			7

T1, T2, T3 ...T9 – теми семінарських і практичних занять.

M1 та M2 – модульні контрольні роботи по тематиці кожного змістового модуля.

Оцінювання знань студента здійснюється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
81-89	B	добре	

71-80	C		зараховано
61-70	D	задовільно	зараховано
51-60	E		
21-50	FX	незадовільно	не зараховано
0-20	F	незадовільно (без права перездачі)	не зараховано (без права перездачі)

СХЕМА КУРСУ « Історія розвитку туризму і рекреації в світі та Україні »

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література.*** Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
ЗГІДНО РОЗКЛАДУ В НАСТУПНОМУ СЕМЕСТРІ	Тема 1. Вступ. Мета навчального курсу та його структура. Зв'язок з іншими дисциплінами. Періодизація розвитку туризму та подорожей.	Лекція	1-22	4 год.	В день проведення заняття
	Тема2. Особливості формування подорожей у Стародавньому світі. Історичні етапи формування основних напрямків мандрівництва та регіональні особливості. Чинники зародження подорожей та перші письмові згадки.	Лекція	4-6	2 год.	В день проведення заняття

	Тема3. Просторово-часовий аспект виникнення та розвитку подорожей у Римській імперії. Військові походи стародавніх римлян. Розвиток туристичної та готелярної справи у стародавньому Римі.	Лекція	4-6	4 год.	В день проведення заняття
	Тема4. Мандрівництво у епоху Середньовіччя. Просторові вектори подорожей «Схід-Захід» Вплив арабської цивілізації на розвиток подорожей. Найвідоміші арабські мандрівники. Велике переселення народів.	Лекція	1-7	4 год.	В день проведення заняття
	Тема5. Перші кругосвітні мандрівники та відкриття земель. Значення подорожей Хр. Колумба, Ф. Магелана та Фр. Дрейка.	Лекція	1-7	2 год.	В день проведення заняття
	Тема 6. Мандрівництво в період 13-19ст. Перші туристичні організації світу. Основні тенденції розвитку туризму. Кругосвітні плавання Джеймса Кука та російських мандрівників. Томас Кук та його новаторство.	Практичне заняття	1-8	2 год.	В день проведення заняття

	Тема 7. Розвиток туризму у світі у 20 столітті: періодизація та основні вектори розвитку. Перехід від елітного до соціального туризму. Розквіт туристичної індустрії та масового туризму у розвинутих країнах світу. Сучасний стан розвитку туризму у світі.	Практичне заняття	1-5	2 год.	В день проведення заняття
	Практична робота 1. Складання порівняльної хронологічної таблиці розвитку туризму у світі та українського туризму.	Практичне заняття	1-22	4 год.	Впродовж семестру
	Семінарське заняття Мандрівки у світовій історії. Значення Олімпійських ігор в світовій історії подорожей. Морські експедиції китайців.	Практичне заняття	1-20	4год.	Під час заняття
	Семінарське заняття. Римська імперія та її внесок у розвиток мандрівництва та готелярства. Хрестові походи та їхнє значення в історії паломництва.	Практичне заняття	1-22	4 год.	Під час заняття
	Семінарське заняття. Розвиток мандрівництва в 13-19 столітті. Піратство в історії подорожей. Європейські подорожі та завоювання у центральній Америці.	Практичне заняття	1-22	4 год.	Під час заняття

	Практична робота. Розвиток мандрівництва в 13-19 столітті. Піратство в історії подорожей. Європейські подорожі та завоювання у центральній Америці.	Практичне заняття	1-15	4 год.	Впродовж семестру
	Тема 8. Мандрівництво в Україні як праобраз туризму. Україна очима іноземних мандрівників. Відомі українці та їхній внесок у дослідження земної кулі. Зародження готельної справи в Україні.	Лекція	1-18	2 год.	В день проведення заняття
	Тема 9. Організація туризму в Україні за період 18-поч. 20ст.. Виникнення в Україні перших туристичних організацій. Передумови створення та структура перших закладів розміщення.	Лекція	1-15	4 год.	В день проведення заняття
	Тема 10. Рекреаційне освоєння Криму. Виникнення та функціонування Кримсько-Кавказького гірського клубу. Зародження туристсько-екскурсійної справи на західноукраїнських землях. Розвиток готельної справи у другій половині 19- на початку 20 століття..	Лекція	1-7	2 год.	В день проведення заняття

	<p>Тема 11. Розвиток туризму в Україні у міжвоєнний період (1918-1939 рр.) Централізована система управління туризмом на східній Україні. Період «українізації» та її вплив на розвиток туристсько-екскурсійної справи. Краєзнавчо-екскурсійні товариства «Плай» та «Чорногора».</p>	Лекція	1-6	2 год.	В день проведення заняття
	<p>Тема 12. Туризм в Україні у повоєнний час (50-60 рр.). Відновлення туристсько-екскурсійної діяльності. Удосконалення системи організації та управління туризмом у 50-60 рр..</p>	Лекція	1-5	2 год.	В день проведення заняття
	<p>Тема 13. Розвиток молодіжного та міжнародного туризму в Україні (70-80 рр.). «Інтурист»- лідер туристичних організацій в СРСР. БММТ Супутник і молодіжний туризм.</p>	Лекція	1-6	2 год.	В день проведення заняття
	<p>Тема 14 Сучасний стан розвитку туризму в Україні. Правові засади розвитку туризму в Україні. Особливості розвитку та основні проблеми різних типів туристичної галузі..</p>	Лекція	1-7	2 год.	В день проведення заняття

	Семінарське заняття. Український туризм в кінці 19- на поч.. 20 століття. Зародження готельної справи в Україні. Виникнення в Україні перших туристичних організацій.	Практичне заняття	1-15	2 год.	Під час заняття
	Семінарське заняття. Український туризм в кінці 19- на поч.. 20 століття. Зародження готельної справи в Україні. Виникнення в Україні перших туристичних організацій.	Практичне заняття	1-22	4 год.	Під час заняття

	Семінарське заняття. Український туризм в кінці 19- на поч.. 20 століття. Зародження готельної справи в Україні. Виникнення в Україні перших туристичних організацій.	Практичне заняття	1-22	4 год.	Під час заняття
	Практична робота 1 Український туризм в кінці 19- на поч.. 20 століття. Зародження готельної справи в Україні. Виникнення в Україні перших туристичних організацій.	Практичне заняття	1-22	2 год.	До кінця навчального семестру

